

Vinko Avguštin Škafar

Papež Frančišek in Lutrovo leto

Pope Francis and Luther's Year

Zaradi Lutrovega leta bomo tokrat predstavili dejavnost rimskega škofa, papeža Frančiška, v odnosu do bratov luteranov (evangeličanov augsburške veroizpovedi), saj se letos tudi mi z njimi spominjamo petstoletnice reformacije. Že na začetku omenimo Poročilo luteransko-rimskokatoliške komisije za edinost *Od konflikta do skupnosti*, ki pomeni skupno luteransko-katoliško obeleževanje in spominjanje reformacije leta 2017 (1517 – 31. oktober – 2017) in je obenem izraz prehojene ekumenske poti in ekumenskih odnosov med Luteransko in Katoliško cerkvijo. Omejili se bomo zgolj na prispevek papeža Frančiška k poglobljanju ekumenskih odnosov med Katoliško in Luteransko cerkvijo ob petstoletnici reformacije oz. v Lutrovem letu in navedli bistvene papeževe dogodke in poudarke o spominjanju reformacije, predvsem njegov zgodovinski obisk Švedske.

Že pred papeževim obiskom Švedske, ki je bil 31. oktobra in 1. novembra 2016, so katoliški in luteranski škofje na Švedskem skupaj napisali posebno izjavo in v njej omenili, da so na poti ekumenizma tudi ovire, da pa želijo in pričakujejo, da bi skorajšnji obisk papeža Frančiška dal moč ekumenskemu prizadevanju v državi in podaril znamenja ohrabritve ter upanja celemu svetu. Dogodek bi lahko opredelili kot zgodovinskega, je poudarjeno v članku, ki je izšel v švedskem dnevniku *Dagen* in sta ga podpisala Anders Arborelius, katoliški škof Stockholma, in Antje Jackelen, ki je na čelu švedske Luteranske cerkve. Omenili so, da se bo tokrat

prvič zgodilo, da bodo vodilni predstavniki Katoliške cerkve in Svetovne luteranske zveze (LWF) skupaj pogledali na reformacijo. Dogodek bo obenem tudi eden vidnih sadov petdesetih let dialoga med katoličani in luterani. Predvsem ekumensko srečanje v športni dvorani v Malmöju, katerega naslov bo *Skupaj v upanju*, želi biti pričevanje o Božjem usmiljenju za ves svet. Povabilo se torej glasi, da bi izkoristili to priložnost skupnega pričevanja za Jezusa Kristusa, da bi svet veroval in da bi molili in delali za dobro evangelija.

1. Papež Frančišek je v Vatikanu sprejel luteranske romarje iz Nemčije¹

Papež Frančišek se je 13. oktobra 2016 v dvorani Pavla VI. srečal z luteranskimi romarji iz nemške dežele Anhalt. Izpostavil je, da luterani in katoličani hodijo po poti, ki vodi od konflikta do skupnosti. »Skupaj smo že prehodili pomemben del poti. Na tej poti doživljamo nasprotujoče si občutke: bolečino ob ločitvi, ki med nami še vedno obstaja, a tudi veselje ob ponovno najdenem bratstvu.« Tudi prihod luteranskih romarjev je po papeževih besedah očitno znamenje tega bratstva, kar vzbuja upanje, da lahko medsebojno razumevanje še naprej raste.

Več je tistega, kar nas združuje, kot pa tistega, kar nas ločuje

Apostol Pavel nam pravi, da v moči našega krsta vsi oblikujemo eno Kristusovo telo. Različni udje namreč sestavljajo eno samo telo. Zato pripadamo drug drugemu. Kadar eden trpi, vsi trpijo, ko se eden veseli, se vsi veselijo. »Z zaupanjem lahko nadaljujemo našo ekumensko pot, saj vemo, da smo onkraj mnogih odprtih vprašanj, ki nas še ločujejo, danes združeni. Tistega, kar nas združuje, je mnogo več kot pa tistega, kar nas ločuje,« je izpostavil Frančišek.

Skupaj pričevati o Božjem usmiljenju

Spomnil je, da se bo konec oktobra podal v Lund na Švedskem, kjer bo skupaj s Svetovno luteransko zvezo po petih stoletjih obhajal spomin začetka Lutrove reformacije; prav tako se bodo zahvalili Gospodu za petdeset let uradnega dialoga med luterani in katoličani. Bistveni del

¹ Prevod papeževih nagovorov in priredba besedil sta vzeta s slovenske spletne strani Radia Vatikan.

tega spominskega slavlja pa bo »usmeriti naše poglede proti prihodnosti« v luči »skupnega krščanskega pričevanja v današnjem svetu, ki ga zelo žejja po Bogu in njegovem usmiljenju«. »Pričevanje, ki ga svet pričakuje od nas, pomeni predvsem narediti vidno Božje usmiljenje do nas preko služenja najrevnejšim, bolnim in tistemu, ki je zapustil svojo domovino, da bi poiskal boljšo prihodnost zase in za svoje bližnje,« je zatrdil papež in dodal, da ko služimo ljudem v stiski, doživljamo, kako smo že združeni: »Božje usmiljenje nas združuje.«

Mladi – pomembni protagonisti na poti v polno občestvo

Ob koncu je besedo namenil še mladim romarjem. Spodbudil jih je, naj so priče usmiljenja. »Medtem ko teologi nadaljujejo z dialogom na doktrinalni ravni, vi nadaljujte z vztrajnim iskanjem priložnosti za srečanja, boljše medsebojno poznavanje, skupno molitev in nudenje pomoči drug drugemu in vsem, ki jo potrebujejo.« Osvobojeni vsakega predsodka in zanašajoč se samo na evangelij Jezusa Kristusa, ki oznanja mir in spravo, bodo mladi resnični protagonisti novega obdobja na tej poti, ki bo z Božjo pomočjo vodila v polno občestvo. Papež Frančišek jim je zagotovil svojo molitev in – kot ob vsakem srečanju – prosil, naj tudi oni molijo zanj, saj molitev zelo potrebuje.²

2. Papeževa homilija med ekumensko molitvijo v Lundu

Možnost imamo popraviti ključni trenutek naše zgodovine

Izhodišče papeževe homilije med ekumensko molitvijo v Lundu 31. oktobra, ki je potekala ob 500. obletnici reformacije v tamkajšnji luteranski katedrali, je bil stavek iz Janezovega evangelija: »Ostanite v meni in jaz v vas.« (Jn 15,4) Te besede, ki jih je Jezus izgovoril med zadnjo večerjo, nam dopuščajo, da se približamo Kristusovemu srcu tik pred njegovim dokončnim darovanjem na križu, je dejal papež Frančišek. »Začutimo lahko njegove utripe ljubezni do nas in njegovo željo po edinosti vseh, ki verujejo vanj. Pravi nam, da je on trta, mi pa smo mladike; kakor je on združen z Očetom, tako moramo mi ostati združeni z njim, če želimo obroditi sad.«

² Prevod je vzet iz Slovenskega programa Radia Vatikan, ki prevaja lat. »unitas« v enost, kar je tu spremenjeno v »edinost«, kot nosi tudi revija naslov *Edinost in dialog*.

Skupna želja, da bi ostali združeni z Jezusom

Papež je zatrdil, da želijo med molitvenim srečanjem v Lundu katoličani in luterani izraziti skupno željo »ostati združeni z njim, da bi imeli življenje«. Prosimo ga: »Gospod, pomagaj nam s svojo milostjo biti bolj združeni s tabo, da bi skupaj učinkoviteje pričevali o veri, upanju in ljubezni.« To je tudi trenutek, da se zahvalimo Bogu za prizadevanje mnogih naših bratov različnih cerkvenih skupnosti, ki se niso vdali v ločitev, ampak so ohranjali živo upanje po spravi med vsemi tistimi, ki verujejo v enega Gospoda.

Zdaj, v okviru skupnega spominjanja (komemoracije) reformacije leta 1517, imamo katoličani in luterani novo priložnost, da sprejmemo skupno pot k spravi, ki se je izoblikovala v zadnjih petdesetih letih ekumenskega dialoga med Svetovno luteransko zvezo in Katoliško cerkvijo. Po papeževih besedah ne smemo kloniti pred ločitvijo in razdaljo, ki ju je med nami povzročil razkol. »Imamo možnost, da popravimo ključni trenutek naše zgodovine in presežemo spore in nesporazume, ki so nam pogosto preprečevali medsebojno razumevanje.«

Priznati napake, prositi odpuščanja

Jezus nam pravi, da je Oče vinogradnik, ki skrbi za vinsko trto in jo obrezuje, da bi obrodila še več sadu. »Oče stalno skrbi za naš odnos z Jezusom, da bi videl, ali smo zares združeni z njim. Gleda nas in njegov pogled ljubezni nas opogumlja, da očistimo svojo preteklost in delamo v sedanjosti za uresničitev tistega sadu edinosti, po katerem hrepeni.«

Tudi mi moramo gledati z ljubeznijo in poštenostjo na našo preteklost, priznati napake in prositi odpuščanja: Bog je edini sodnik. »Z isto poštenostjo in ljubeznijo je treba priznati, da se je naša ločitev oddaljevala od izvirne intuicije Božjega ljudstva, ki po naravi hrepeni po združitvi, in je bila zgodovinsko ovekovečena bolj s strani ljudi na oblasti kot pa zaradi volje zvestega ljudstva, ki vedno in vsepovsod potrebuje varno in nežno vodenje Dobrega pastirja.« Pa vendar je na obeh straneh obstajala iskrena volja, da bi se izpovedovala in branila prava vera. Prav tako pa se zavedamo, da smo zaprti sami vase zaradi strahu ali predsodkov do vere, ki jo drugi izpovedujejo z drugačnimi poudarki in jeziki. Papež Janez Pavel II. je v sporočilu kardinalu Johannesu Willenbrandsu, predsedniku tajništva za edinost kristjanov, leta 1983 zapisal: »Ne smemo dopustiti,

da bi nas vodil namen po postavljanju pred sodnike zgodovine, ampak samo to, da bi bolje razumeli dogodke in postali prinašalci resnice.« Bog je gospodar vinograda, goji in brani ga z neizmerno ljubeznijo, je pripomnil Frančišek in pozval: »Pustimo, da nas gane Božji pogled. Edina stvar, ki jo želi, je, da ostanemo združeni z njegovim Sinom Jezusom kakor žive mladike. Ne domišljamo si, da bi s tem novim pogledom na preteklost naredili neki neuresničljiv popravek tistega, kar se je zgodilo, ampak to zgodovino pripovedujemo na drugačen način.«

Reformacija dala pomembnejše mesto Božji besedi

Jezus nas spominja: »Brez mene ne morete ničesar storiti.« (Jn 15,5) On je tisti, ki nas podpira in opogumlja, naj iščemo načine, da bo ta edinost postajala vedno očitnejša realnost. Nedvomno je bila ločitev »neizmeren vir trpljenja in nerazumevanj«, a istočasno nas je privedla do iskrenega zavedanja, da brez Jezusa ne moremo storiti ničesar; dala nam je priložnost, da bolje razumemo nekatere vidike naše vere. »S hvaležnostjo priznavamo, da je reformacija dala večje središčno mesto svetim spisom v življenju Cerkve.« S pomočjo skupnega poslušanja Božje besede v pismih so bili storjeni pomembni koraki na področju dialoga med Katoliško cerkvijo in Svetovno luteransko zvezo, katerega 50. obletnico praznujemo letos. »Prosimo Gospoda, naj nas njegova Beseda ohranja združene, saj je vir hrane in življenja, brez njenega navdiha ne moremo storiti ničesar.«

Brez Boga ne moremo storiti ničesar

Duhovna izkušnja Martina Lutra nas spominja, da ne moremo storiti ničesar brez Boga. »Kako lahko imam usmiljenega Boga?« To je vprašanje, ki je Lutra stalno vznemirjalo. Vprašanje o pravem odnosu z Bogom je odločilno življenjsko vprašanje. Kot je znano, je Luter odkril tega usmiljenega Boga v veseli novici učlovečenega, umrlega in vstalega Jezusa Kristusa. Pojem »samo po Božji milosti« nas spominja, da Bog vedno daje pobudo in omogoča vsak človeški odgovor, obenem pa ta odgovor spodbuja. Nauk o opravičenju torej izraža bistvo človeškega življenja pred Bogom, je poudaril papež Frančišek.

Jezus posreduje za nas pri Očetu in ga prosi za edinost svojih učencev, da bi svet veroval. To je tisto, kar nas tolaži in spodbuja, da se združimo z Jezusom. »To je moč pričevanja, ki ga svet pričakuje od nas,« je iz-

postavil papež. »Kot kristjani bomo verodostojno pričevali o usmiljenju v tolikšni meri, v kolikšni bodo odpuščanje, prenova in sprava postali vsakodnevna izkušnja med nami. Skupaj lahko oznanjamo, konkretno in z veseljem izražamo Božje usmiljenje, branimo dostojanstvo vsake osebe in mu služimo. Brez tega služenja svetu in v svetu je krščanska vera nepopolna. [...] Luterani in katoličani skupaj molimo v tej katedrali in se zavedamo, da brez Boga ne moremo storiti ničesar; prosimo njegovo pomoč, da bi bili živi udje, združeni z njim, vedno potrebni njegove milosti, da bi tako lahko skupaj ponesli njegovo besedo v svet, ki potrebuje njegovo nežnost in njegovo usmiljenje,« je papež sklenil homilijo.

3. Papež v športni dvorani v Malmöju

Po ekumenski molitvi v luteranski katedrali je papež Frančišek odšel v športno dvorano v Malmöju, kjer je potekalo ekumensko srečanje. Po uvodnih pesmih, pričevanjih luteranov in katoličanov in govoru predsednika Svetovne luteranske zveze je zbrane predstavnike in delegate krščanskih veroizpovedi nagovoril tudi sveti oče.

Da bi bili pogumni in zvesti pričevalci krščanskega upanja

»Dragi bratje in sestre, zahvaljujem se Bogu za to skupno komemoracijo ob petstoletnici reformacije, ki jo živimo s prenovljenim duhom ter v zavedanju, da je edinost med kristjani prednostna naloga, saj prepoznavamo, da je med nami mnogo več tistega, kar nas združuje, kot tistega, kar nas ločuje. Pot, ki smo jo začeli zato, da bi jo dosegli, je že velik dar, ki nam ga Bog podarja. Zahvaljujoč njegovi pomoči, smo danes zbrani tukaj, luterani in katoličani, v duhu občestvenosti, da bi svoj pogled usmerili k edinemu Gospodu, Jezusu Kristusu.«

Skupna izjava Caritas Internationalis in Svetovne luteranske zveze

»Zaradi dialoga med nami smo mogli poglobiti vzajemno razumevanje, vzbuditi medsebojno zaupanje ter potrditi željo, da bi hodili proti polnemu občestvu. Eden od sadov tega dialoga je sodelovanje med različnimi organizacijami Svetovne luteranske zveze in Katoliško cerkvijo. Tako bosta danes Caritas Internationalis in World Service Svetovne luteranske zveze podpisali skupno izjavo o dogovorih. Namen te je razviti in utrditi kulturo sodelovanja za pospeševanje človeškega dostojanstva in

družbene pravičnosti. Pristrčno pozdravljam člane obeh organizacij, ki sta bili in sta v svetu, razdrobljenem zaradi vojn, svetel zgled predanosti in služenja bližnjemu. Spodbujam jih, naj gredo naprej po poti sodelovanja.«

Vsi smo odgovorni za varovanje stvarstva

»Pozorno sem poslušal pričevanja: kako sredi mnogih izzivov dan za dnem dajejo na razpolago življenje za izgradnjo sveta, ki bi bil vedno bolj v skladu z Božjimi načrti. Pričevalka Pranita je omenila stvarstvo. Zagotovo je vse stvarstvo izraz neizmerne Božje ljubezni do nas; zato moremo tudi preko darov narave zreti Boga. Tako kot ti sem tudi sam osupel zaradi izkoriščanj, ki škodujejo planetu, našemu skupnemu domu, in ki imajo hude posledice tudi za podnebje. Kakor si prav spomnila, so zaradi tega pogosto najbolj prizadete osebe, ki so najbolj ranljive in imajo manj sredstev ter so se primorane preseliti, da bi se obvarovale pred učinki podnebnih sprememb. Vsi smo odgovorni za varovanje stvarstva, še posebej mi kristjani. Naš način življenja, naše vedenje morata biti v skladu z našo vero. Poklicani smo gojiti harmonijo s samimi seboj in z drugimi pa tudi z Bogom in z delom njegovih rok. Pranita, spodbujam te, da bi si še naprej prizadevala delovati v prid našemu skupnemu domu.«

Povezovanje kristjanov v Kolumbiji

»Msgr. Hector Fabio nas je seznanil o skupnem delu, ki ga katoličani in luterani opravljajo v Kolumbiji. Dobra novica je, da se kristjani povezujejo, da bi začeli s skupnostnimi in družbenimi procesi, ki so v interesu vseh. Prosim vas za posebno molitev za tisto čudovito deželo, da bi mogli s sodelovanjem vseh končno doseči mir, tako zelen in potreben za vredno človeško sobivanje. Naj molitev objame tudi vse države, v katerih se podaljšujejo težke konfliktne situacije.«

Norost ljubezni do Boga in do bližnjega

»Pričevalka Marguerite je našo pozornost usmerila k delu za pomoč otrokom, ki so žrtve mnogih grozot, ter k prizadevanju za mir. To je občudovanja vredno in je obenem poziv, da bi resno vzeli ranljivost, zaradi katere trpijo mnoge osebe, ki niso zaščitene, ki nimajo glasu. To, kar je zate poslanstvo, je bilo seme, ki je obrodilo bogate sadove. Danes

se zato na tisoče otrok lahko uči, raste in zdravi. Zahvaljujem se ti za to, da zdaj, tudi v izgnanstvu, še naprej posreduješ sporočilo miru.« Marguerite, ki je sicer iz Burundija, je zaradi težke situacije v državi skupaj z organizacijo Hiša miru namreč našla zatočišče v Ruandi, kjer s sodelavci spremlja begunce. Sveti oče je nadaljeval z naslednjimi besedami: »Rekla si, da vsi, ki te poznajo, mislijo, da je to, kar delaš, norost. Seveda, je norost ljubezni do Boga in do bližnjega. Ko bi se le ta norost mogla širiti, osvetljena z vero in zaupanjem v Previdnost! Pojdi naprej in naj glas upanja, ki si mu prisluhnila na začetku svoje 'avanture', še naprej spodbuja tvoje srce in srca mnogih mladih.«

Ganljivo pričevanje Rose, članice olimpijske begunske ekipe

Kot zadnja je svojo življenjsko zgodbo predstavila 23-letna Rose iz Južnega Sudana, članica olimpijske begunske ekipe, ki je letos poleti nastopila v Riu de Janeiru. Papež Frančišek je svoj nagovor nadaljeval z besedami, da je bilo njeno pričevanje resnično ganljivo: »Talent, ki ga je prejela od Boga, je znala izkoristiti v športu. Namesto da bi svoje moči zapravljala v sovražnih situacijah, jih je vložila v rodovitno življenje. Medtem ko sem poslušal tvoje pričevanje, so mi na misel prihajali mnogi mladi, ki potrebujejo pričevanja, kakršno je tvoje. Rad bi spomnil, da vsak lahko odkrije, kako čudovito je biti Božji otrok, in da je privilegij, da prejemamo Njegovo naklonjenost in ljubezen. Rose, iz srca se ti zahvaljujem za tvoj trud in požrtvovalnost za to, da bi druga dekleta spodbudila, naj se vrnejo v šolo, pa tudi za tvojo vsakodnevno molitev za mir v mladi državi Južni Sudan, ki ga tako potrebuje.«

Napraviti otipljivo nežnost in usmiljeno ljubezen Boga, ki ne izločuje nikogar

»Potem ko smo prisluhnili tem močnim pričevanjem, ki nas vabijo k razmisleku o našem življenju in načinu, na katerega odgovarjamo na potrebe, ki jih srečujemo, se želim zahvaliti vsem vladam, ki pomagajo pribežnikom, beguncem in prosilcem za azil. Vsaka pomoč tem osebam predstavlja veliko gesto solidarnosti in priznavanja njihovega dostojanstva. Za nas, kristjane, je prednostna naloga iti naproti izločenim in odrinjenim na rob v našem svetu; napraviti otipljivo nežnost in usmiljeno ljubezen Boga, ki ne izloča nikogar, ampak sprejema vse.«

Spomin na Sirijo in molitev zanj

»Kmalu bomo prisluhnili pričevanju škofa Antoina, ki živi v Alepu, mestu, ki je izčrpano zaradi vojne, kjer so prezirane in poteptane celo najbolj temeljne pravice. Novice nam vsak dan poročajo o neizrekljivem trpljenju zaradi sirskega konflikta, ki traja zdaj že več kot pet let. Sredi tolikšnega opustošenja je resnično herojsko, da tam ostajajo moški in ženske, ki nudijo materialno in duhovno pomoč tistim, ki jo potrebujejo. Prav tako občudovanja vredno je, da ti, dragi brat, še naprej deluješ sredi vseh teh nevarnosti in nam poročáš o tragični usodi Sircev. Vsakega izmed njih nosimo v srcu in molimo zanj. Prosimo za milost spreobrnjenja src tistih, ki so odgovorni za usodo tistega področja.«

Da bi bili pogumni in zvesti pričevalci krščanskega upanja

»Dragi bratje in sestre, ne dovolimo, da bi zaradi nasprotovanj postali malodušni. Te zgodbe nas spodbujajo in nam dajejo nov zagon, da bi delali vedno bolj združeni. Ko se bomo vrnili domov, ponesimo s seboj prizadevanje za to, da bi vsak dan naredili gesto miru in sprave, da bi bili pogumni in zvesti pričevalci krščanskega upanja.«

Ekumenskemu dogodku v športni dvorani je sledilo srečanje s 30 voditelji krščanskih delegacij. Svetega očeta so spremljali kardinal Kurt Koch ter predsednik in podpredsednik Svetovne luteranske zveze.

4. Skupna izjava papeža Frančiška in Muniba Younana, predsednika Svetovne luteranske zveze

Papež Frančišek in Munib Younan, predsednik Svetovne luteranske zveze, sta 31. oktobra v Lundu ob spominu na petstoletnico reformacije podpisala skupno katoliško-luteransko izjavo. »Ostanite v meni in jaz v vas. Kakor mladika ne more sama roditi sadu, če ne ostane na trti, tako tudi vi ne, če ne ostanete v meni.« (Jn 15,4)

S hvaležnim srcem

»S to skupno izjavo izražava veselo hvaležnost Bogu za ta dogodek skupne molitve v katedrali v Lundu, s katero začenjamo komemorativno leto petstote obletnice reformacije. Petdeset let stalnega in plodnega ekumenskega dialoga med katoličani in luterani nam je pomagalo pre-rasti številne razlike ter poglobilo razumevanje in zaupanje med nami.

Istočasno pa smo se približali drug drugemu s skupnim služenjem bližnjemu, pogosto v razmerah trpljenja in preganjanja.«

Od spora do občestva

»Iz srca sva hvaležna za duhovne in teološke darove, ki smo jih prejeli od reformacije, obenem pa pred Kristusom izpovedujeva in obžalujeva dejstvo, da so katoličani in luterani ranili vidno edinost Cerkve. Teološke razlike so spremljali predsodki in spori, in vera je postala orodje za politične cilje. Naša skupna vera v Jezusa Kristusa in naš krst od nas zahtevata vsakodnevno spreobrnjenje, s pomočjo katerega bomo lahko zavrnilo zgodovinska nesoglasja in spore, ki ovirajo spravo. Preteklosti ne moremo več spremeniti, lahko pa spremenimo spomin in način spominjanja. Molimo za ozdravitev naših ran in pogledov, ki ovirajo naš pogled drug na drugega. Odločno zavračava vsakršno sovraštvo in nasilje, tako preteklo kot sedanje, še posebej tisto, povzročeno v imenu verstva. Prisluhnimo danes Božji zapovedi, da zavržemo vsak spor. Priznavava, da smo bili osvobojeni po milosti, da bi hodili proti občestvu, h kateremu nas Bog nenehno kliče.«

Naše prizadevanje za skupno pričevanje

»Medtem ko gremo preko tistih dogodkov zgodovine, ki nas težijo, si prizadevamo skupaj pričevati za usmiljeno Božjo milost, razodeto v križanem in vstalem Kristusu. Zavedava se, da način naših odnosov vpliva na naše pričevanje za evangelij, in si bova še naprej prizadevala za nadaljnjo rast v občestvu, zakoreninjenem v krstu, ter skušala odstraniti ovire, ki so še ostale in ki preprečujejo, da bi dosegli polno edinost. Kristus želi, da smo eno, da bo svet tako lahko veroval (Jn 17,21).«

»Mnogi člani naših skupnosti hrepenijo po tem, da bi prejeli evharistijo pri isti mizi, kar bi bil konkreten izraz polne edinosti. Poskusimo izkusiti bolečino tistih, ki si delijo življenje, ne morejo pa biti skupaj deležni odrešenjske Božje navzočnosti pri evharistični mizi. Sprejemava najino skupno pastoralno odgovornost, da odgovorimo na duhovno žejo in lakoto našega ljudstva, da bi bili eno v Kristusu. Goreče si želiva, da bi bila ta rana na Kristusovem telesu ozdravljena. To je cilj naših ekumenskih prizadevanj, za katera želiva, da se nadaljujejo, zato obnavljava najino prizadevanje za teološki dialog.«

»Boga prosiva, da bi katoličani in luterani znali skupaj pričevati za evangelij Jezusa Kristusa in bi tako povabili človeštvo, da prisluhne ter sprejme blagovest Božjega odrešenjskega delovanja. Boga prosiva za navdih, pogum in moč, da bi lahko šli skupaj naprej v služenju, v obrambi dostojanstva in človekovih pravic, posebej revnih, v delu za pravičnost in zavračanje vsakršne oblike nasilja. Bog nas kliče, naj bomo blizu tistim, ki hrepenijo po dostojanstvu, pravičnosti, miru in spravi. Danes še posebej povzdigujeva svoj glas za končanje nasilja in ekstremizma, ki sta prizadela mnoge države in skupnosti ter neštete brate in sestre v Kristusu. Spodbujava luterane in katoličane, naj delajo skupaj za sprejem tistega, ki je tujec, in tako pomagajo vsem, ki so prisiljeni bežati zaradi vojne in preganjanja, in da naj branijo pravice beguncev in tistih, ki iščejo azil.«

»Danes se bolj kot kadar koli zavedamo, da se mora naše skupno služenje v svetu razširiti na vse stvarstvo, ki trpi zaradi izkoriščanja in posledic nenasitne pohlepnosti. Priznavava pravico prihodnjih generacij, da užijejo svet, ki je Božje delo, v vsej njegovi možnosti in lepoti. Prosiva za spremembo src in razuma, ki bo vodila v ljubečo in odgovorno skrb za stvarstvo.«

Eno v Kristusu

»Ob tej ugodni priložnosti izražava svojo hvaležnost bratom in sestram različnih skupnosti in svetovnih krščanskih združenj, ki so tu navzoči in so se nama pridružili v molitvi. Ko obnavlja naše skupno prizadevanje, da bi napredovali od konflikta do skupnosti, to počneva kot uda enega Kristusovega telesa, v katero smo vključeni po krstu. Vabiva najine sopotnike na ekumenski poti, naj naju spomnijo na najine naloge ter naju opogumijo. Prosiva jih, naj nadaljujejo molitev za naju, naj hodijo z nama in naju podpirajo, da bova izpolnjevala verske obveznosti, ki sva jih danes izrazila.«

Poziv katoličanom in luteranom vsega sveta

»Pozivava vse župnije in luteranske ter katoliške skupnosti, naj bodo pogumne in ustvarjalne, vesele in polne upanja pri svojem prizadevanju, da bi nadaljevale to veliko pustolovščino, ki nas čaka. Naj namesto sporov iz preteklosti Božji dar edinosti med nami vodi naše sodelovanje in poglobi našo solidarnost. Če se zbiramo skupaj v veri v Kristusa, molimo skupaj, si medsebojno prisluhnemo, živimo Kristusovo ljubezen v naših

odnosih, se bomo mi, katoličani in luterani, odprli za moč Troedinega Boga. Zakoreninjeni v Kristusu in v pričevanju Zanj obnovimo svojo trdno odločenost, da bomo zvesti glasniki neskončne ljubezni Boga do vsega človeštva.«

5. Frančišek članom Papeškega sveta za pospeševanje edinosti kristjanov o tem, kaj edinost ni

Člani Papeškega sveta za pospeševanje edinosti kristjanov, ki so se v Vatikanu udeleževali plenarnega zasedanja, so se 10. novembra 2016 sestali s papežem Frančiškom. V središču njegovega govora je bil pojem *edinosti*, ki ga – kot je poudaril – »zahteva naša vera«. Opozoril je na nekatere »napačne modele občestva« in izpostavil, da edinost »ni sad naših človeških naporov«, prav tako »ne pomeni uniformnosti« niti ni »absorbiranje«.

Edinost kristjanov – ključna zahteva naše vere

»Edinost kristjanov je ključna zahteva naše vere,« je zatrdil papež Frančišek in pojasnil, da izvira iz globine naše vere v Jezusa Kristusa. Edinost želimo živeti, ker želimo slediti Kristusu, živeti njegovo ljubezen, uživati skrivnost njegove edinosti z Očetom, kar je bistvo Božje ljubezni. Jezus sam nas po Svetem Duhu vključuje v svojo molitev: »Kakor si ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bi bili tudi oni v naju [...] Jaz v njih in ti v meni, da bi bili popolnoma eno. Naj svet spozna, da si me ti poslal in da si jih ljubil, kakor si ljubil mene [...] Da bo ljubezen, s katero si me ljubil, v njih in bom jaz v njih.« (Jn 17,21.23.26) To, po čemer hrepenimo, je edinost v Očetovi ljubezni, ki nam je podarjena v Jezusu Kristusu; to je ljubezen, ki uravnava tudi mišljenje in doktrino. »Ni dovolj strinjati se v razumevanju evangelija, ampak moramo biti vsi mi, verniki, združeni s Kristusom in v Kristusu,« je poudaril Frančišek. To je naše osebno in skupnostno spreobrnjenje, naše postopno oblikovanje po Njem, naše življenje v Njem – vse to nam omogoča, da rastemo tudi v občestvu med nami. »To je duša, ki podpira tudi študijska zasedanja in vsako drugo vrsto napora za dosego pogledov, ki nas vedno bolj zbližujejo.«

Edinost ni sad človeškega dela, je dar od zgoraj

Izhajajoč iz povedanega, je papež opozoril na »nekatere napačne modele občestva«, ki jih je treba razkrinkati, saj v resnici ne vodijo k edinosti,

ampak ji nasprotujejo v njenem bistvu. Najprej je poudaril, da »edinost ni sad naših človeških naporov« ali proizvod cerkvene diplomacije, ampak je »dar, ki prihaja od zgoraj«. Mi ljudje nismo zmožni sami narediti edinosti, ne moremo določiti ne oblike ne časa. Naša naloga je, da sprejmemo ta dar in ga naredimo vidnega za vse. Iz tega zornega kota je edinost prej »pot« kot pa cilj; ima svoj razpored hoje in svoj ritem, svoje upočasnitve in svoje pospešitve, prav tako ima svoje postanke. »Edinost kot pot zahteva potrpežljivo čakanje, vztrajnost, napor in delo. Ne zanika konfliktov in ne izbriše nasprotij, nasprotno, včasih lahko tvega nova nerazumevanja. Edinost je lahko sprejeta samo s strani tistega, ki se odloči, da se bo podal na pot proti cilju, ki se danes lahko zdi precej oddaljen.« Pa vendar, kdor hodi po tej poti, je stalno spodbujen z izkušnjo občestva, ki jo zasluži vsakokrat, ko se postavi na stran domneve in si prizna, da vsi potrebujemo Božjo ljubezen. Po papeževih besedah nas, kristjane, bolj kot kar koli drugega povezuje ravno izkušnja, da smo grešniki, istočasno pa tudi deležni neskončnega Božjega usmiljenja.

Edinost ljubezni je že realnost, kadar tisti, ki jih je Bog izbral in poklical, da oblikujejo njegovo ljudstvo, »skupaj oznanjajo čudovita dela, ki jih je storil zanje, predvsem pa pričujejo o življenju, ki je polno ljubezni do vseh«. Papež Frančišek zato – kot je dejal – rad ponavlja, da »se edinost oblikuje med hojo,« s čimer želi spomniti, da kadar hodimo skupaj pri oznanjevanju evangelija in služenju zadnjim, smo že združeni. »Vsa teološka in ekleziološka razhajanja, ki še vedno ločujejo kristjane, bodo presežena samo po tej poti; ne da bi mi danes vedeli, kako in kdaj; to se bo zgodilo takrat, ko bo hotel Sveti Duh za dobro Cerkve.«

Edinost ni uniformnost

Drugi napačni model občestva je predstava, da je edinost uniformnost. »Edinost ni uniformnost,« je poudaril. »Različne teološke, liturgične, duhovne in kanonične tradicije, ki so se razvile v krščanskem svetu, so – kadar so pristno ukoreninjene v apostolskem izročilu – bogastvo, in ne grožnja edinosti Cerkve.« Poskušati odpraviti to raznolikost je po Frančiškovem prepričanju nasprotovanje Svetemu Duhu. V zgodovini je prihajalo do poskusov te vrste, kar pa je povzročilo posledice, za katerimi se včasih trpi še danes. Če se pustimo voditi Svetemu Duhu, bogastvo, raznolikost, raznovrstnost ne postanejo nikoli konfliktni, saj nas Sveti Duh spodbuja, da živimo raznolikost v občestvu Cerkve. »Ekumenska

naloga je spoštovati legitimno raznovrstnost in presegati nezdružljiva razhajanja z edinostjo, ki jo zahteva Bog. Dopuščanje teh razhajanj nas ne sme paralizirati, ampak nas mora spodbuditi k skupnemu iskanju načina, kako uspešno pristopiti k tem oviram.«

Edinost ni absorbiranje

»Edinost ni absorbiranje,« je papež Frančišek izpostavil ob koncu govora. Edinost kristjanov ne dopušča »ekumenizma vzratne vožnje«, po katerem bi kdo lahko zanikal svojo zgodovino vere. Prav tako »ne tolerira prozelitizma«, ki je strup za ekumensko pot. Preden pogledamo to, kar nas ločuje, je treba videti bogastvo tistega, kar nas povezuje, kot so sveti spisi in pomembne izpovedi vere prvih ekumenskih koncilov. Tako se lahko mi, kristjani, prepoznamo kot »bratje in sestre, ki verujejo v enega Gospoda in Odrešenika Jezusa Kristusa« in skupaj iščejo način, kako biti poslušni Božji besedi, ki nas hoče združene. Ekumenizem je resničen takrat, kadar je zmožen prestaviti pozornost s sebe, z lastnih argumentov in formulacij, na Božjo besedo, ki jo je treba poslušati, sprejeti in v svetu o njej pričevati. »In zato so različne krščanske skupnosti poklicane sodelovati, ne pa tekmovati,« je dejal papež Frančišek.

6. Papež Frančišek: Pojdimo naprej po naši poti sprave in dialoga

Ob sklepu molitvene osmine za edinost med kristjani, 25. januarja 2017, je papež Frančišek popoldne vodil večernice v rimski baziliki sv. Pavla zunaj obzidja, med katerimi je takole začel homilijo: »Srečanje s Kristusom na poti v Damask radikalno spremeni življenje sv. Pavla. Od tistega trenutka dalje smisel bivanja zanj ni več v zanašanju na lastne moči, da bi se skrupulozno držal postave, temveč v tem, da se z vso svojo osebo oprime zastonjske in nezaslužene Božje ljubezni, križanega in vstalega Jezusa Kristusa. Tako spozna vdor novega življenja, življenja v skladu z Duhom, v katerem, po moči vstalega Gospoda, izkusi odpuščanje, zaupanje ter tolažbo. In Pavel te novosti ne more zadržati zase: milost ga priganja, da oznanja veselo novico o ljubezni in spravi, ki ju Bog v Kristusu v polnosti podari človeštvu.«

Sprava človeka z Bogom – dar, ki prihaja od Kristusa

Za apostola narodov je sprava človeka z Bogom, katerega ambasador je postal (2 Kor 5,20), »dar, ki prihaja od Kristusa«. To je jasno razvidno v

besedilu iz Drugega pisma Korinčanom, iz katerega izhaja letošnja tema molitvene osmine za edinost med kristjani: Kristusova ljubezen nas priganja k spravi (2 Kor 5,14-20). »Kristusova ljubezen«: ne gre za našo ljubezen do Kristusa, temveč za Kristusovo ljubezen do nas. Na isti način sprava, h kateri smo spodbujeni, ni le naša iniciativa: je predvsem sprava, ki jo Bog ponudi nam v Kristusu. Prej kot človeško naprežanje vernikov, ki si prizadevajo preseči svoje razdeljenosti, je zastojnski Božji dar. Ta pa na osebo, ki ji je odpuščeno in je ljubljena, učinkuje tako, da oseba začuti poklicanost k oznanjevanju evangelija sprave v besedah in dejanjih, k življenju in pričevanju o spravljenem bivanju.

Kako oznanjati evangelij sprave po stoletjih razdeljenosti

S tega vidika se danes lahko vprašamo: Kako oznanjati evangelij sprave po stoletjih razdeljenosti? Pavel sam nam pomaga najti pot. Poudari, da se sprava v Kristusu »ne more zgoditi brez daritve«. Jezus je dal svoje življenje, ko je umrl za vse. Podobno so oznanjevalci (ambasadorji) sprave poklicani dati življenje v njegovem imenu, ne živeti več sami zase, ampak Zanj, ki je umrl in vstal zanje (2 Kor 5,14-15). Kakor uči Jezus, življenje resnično pridobimo, le kadar ga izgubimo zaradi njegove ljubezni (Lk 9,24). To je revolucija, ki jo je živel Pavel, pa tudi večna krščanska revolucija: ne živeti več sami zase, za lastne koristi in lastno podobo, temveč po Kristusovi podobi, Zanj in v skladu z Njim, z njegovo ljubeznijo in v njegovi ljubezni.

Naš program življenja je v Gospodovem križu

Za Cerkev in vsako krščansko veroizpoved je to povabilo, da se ne bi opirali na programe, preračunavanje in prednosti, da se ne bi zanašali na trenutne priliko in modo, ampak da bi pot vedno iskali, gledajoč Gospodov križ: »Naš program življenja je tam.« Obenem pa je tudi povabilo, da bi šli ven iz vsake osame, da bi preseglj skušnjavo avtoreferenčnosti, ki nam onemogoča doumeti tisto, kar Sveti Duh izvršuje onstran lastnega prostora. Pristna sprava med kristjani se bo lahko uresničila, ko bomo znali prepoznati darove drugi drugih in se bomo zmožni s ponižnostjo in krotkostjo učiti drugi od drugih, ne da bi pričakovali, da se bodo drugi najprej učili od nas.

»Staro je minilo«

Če živimo ta »umreti sami sebi« za Jezusa, je naš stari način življenja odrinjen v preteklost. In kakor se je zgodilo sv. Pavlu, vstopimo v novo obliko bivanja in občestva. Z njim lahko rečemo: »Staro je minilo.« (2 Kor 5,17) Pogled nazaj pomaga in je nujen za očiščevanje spomina. Toda »fiksiranje« na preteklost, zadrževanje ob spominjanju doživetih in storjenih krivic ter sodba z zgolj človeškimi merili lahko ohromijo in preprečijo, da bi živeli sedanjost. Božja Beseda nas opogumlja, da bi iz spomina jemali moč, da bi se spominjali dobrega, prejetega od Gospoda; toda od nas zahteva tudi, da preteklost pustimo za seboj in v sedanjosti hodimo za Jezusom ter živimo novo življenje v Njem. Dopustimo Njemu, ki vse dela novo (Raz 21,5), da nas usmeri k novi prihodnosti, odprti za upanje, ki ne razočara, prihodnosti, v kateri bo mogoče preseči razdeljenosti in bodo verniki, prenovljeni v ljubezni, v polnosti in vidno složni.

Prisrčni in bratski pozdravi

Potem ko je Boga prosil za dar sprave z Njim in med nami, je papež Frančišek namenil prisrčne in bratske pozdrave njegovi eminenti metropolitu Genadiju, predstavniku ekumenskega patriarhata, njegovi milosti Davidu Moxonu, osebnemu predstavniku canterburyjskega nadškofa v Rimu, in vsem drugim zbranim predstavnikom različnih Cerkva in cerkvenih skupnosti. Poseben pozdrav je sveti oče namenil članom Mešane komisije za teološki dialog med Katoliško cerkvijo in vzhodnimi pravoslavnimi Cerkvami. Zaželel jim je, da bi njihovo delo v teh dneh, med plenarnim zasedanjem, obrodilo sad. Na koncu pa je papež pozdravil še študente ekumenskega inštituta Bossey, ki so na obisku v Rimu, da bi poglobili svoje poznavanje Katoliške cerkve: mlade pravoslavce in vzhodne pravoslavce, ki študirajo v Rimu po zaslugi štipendij Odbora za kulturno sodelovanje z vzhodnimi Cerkvami, ki deluje v okviru Papeškega sveta za pospeševanje edinosti med kristjani. Predstojnikom in sodelavcem tega urada (dikasterija) je papež izrazil spoštovanje in hvaležnost.

7. Pri papežu ekumenska delegacija Evangeličanske cerkve v Nemčiji

S papežem Frančiškom se je 6. februarja 2017 sestala triindvajsetčlanska ekumenska delegacija Evangeličanske cerkve v Nemčiji, spremljal pa jo

je kardinal Marx, predsednik Nemške škofovske konference. »Imamo isti krst: neutrudno moramo hoditi skupaj!« so se glasile papeževe besede takoj na začetku govora, ko je spodbudil k nadaljevanju hoje po »blagoslovljeni poti bratskega občestva« ter k pogumnemu in odločnemu približevanju polni edinosti.

V središče ponovno postaviti Kristusa

Pomembno je, da kristjani evangeličani in katoličani ob petstoletnici reformacije sprejemajo priložnost za skupno obhajanje zgodovinskih dogodkov, da bi »v središče svojih odnosov ponovno postavili Kristusa«, je dejal papež. Ravno »vprašanje o Bogu« in »o tem, kako imeti usmiljenega Boga«, je bilo »vzmet življenja in celotne Lutrove poti«. Reformatorje je v resnici spodbujalo in vznemirjalo to, kako »pokazati pot proti Kristusu«. In ravno to nam mora danes biti pomembno, potem ko smo ponovno stopili na skupno pot. »Letošnja obletnica nam ponuja priložnost, da naredimo nov korak naprej in na preteklost ne gledamo z zamero, temveč v skladu s Kristusom in v občestvu z Njim, da bi moškim in ženskam našega časa lahko ponudili radikalno novost Jezusa, brezmejno Božje usmiljenje – ravno to, kar je reformacija hotela spodbuditi.« Da je potek njihovega klica k prenovi privedel do ločitve med kristjani, je bilo po papeževih besedah zares tragično. »Verniki se niso več čutili bratje in sestre v veri, temveč nasprotniki in tekmovalci. Predolgo časa so gojili sovraštvo in se spuščali v boje, ki so jih hujskali politični interesi in interesi moči, včasih celo brez pomisleka o uporabi nasilja teh proti onim.« Danes pa se zahvaljujemo Bogu, da smo »odstranili vsakršno breme« ter bratsko in vztrajno »tečemo v tekmi, ki nas čaka, s pogledom, uprtim v Jezusa« (Heb 12,1-2).

Ozdraviti spomin, da bi lahko skupaj pričevali

Papež je s hvaležnostjo sprejel pobudo za pripravo skupnega ekumenskega obreda z naslovom *Ozdraviti spomin – pričevati za Jezusa Kristusa*. »Katoličani in evangeličani v Nemčiji boste tako lahko v molitvi odgovorili na močan klic, ki ga skupaj čutite v izvorni državi reformacije: v Bogu očistiti spomin, da bi bili notranje prenovljeni in poslani od Svetega Duha, da prinesete Jezusa današnjemu človeku.« Omenil je mnoge ekumenske pobude, ki so načrtovane v tem letu, med drugim t. i. Kristusov praznik: »Ponovno odkritje skupnih izvirov vere, ozdravi-

tev spomina v molitvi in ljubezni ter konkretno sodelovanje pri širjenju evangelija in pri služenju bratom naj bodo spodbude za še hitrejšo napredovanje na poti.«

Naša skupna odgovornost je zelo velika

»Razlike v zvezi z vprašanji vere in morale, ki še vedno vztrajajo, ostajajo izziv na poti proti vidni edinosti, po kateri hrepenijo naši verniki,« je ob koncu dejal papež. Bolečino lahko opazimo predvsem pri zakoncih, ki pripadajo različnim veroizpovedim. Izpostavil je, da si je treba preudarno prizadevati za preseganje še vedno obstoječih ovir, povečati teološki dialog in krepiti sodelovanje med nami, in sicer predvsem pri služenju najbolj trpečim in pri varovanju ogroženega stvarstva. Jezusov klic k edinosti namreč spodbuja nas in tudi vso človeško družino v tem času, ko doživljamo težke razkole in nove oblike izključevanja in odrivanja na družbena obrobja. In tudi zato je po papeževih besedah naša odgovornost zelo velika.

8. Kristjani poklicani osvoboditi se predsodkov do vere drugega

Papež Frančišek je 31. marca 2017 sprejel v avdienco udeležence simpozija o Lutru in njegovi reformi, ki ga je organiziral Papeški odbor za zgodovinske znanosti pod naslovom *Luter 500 let pozneje*. Dogodek je opredelil kot »hvalevredno iniciativo«, ob kateri čuti »hvaležnost Bogu«, obenem pa prav tako »določeno čudenje«, saj si še pred časom simpozija te vrste ne bi bilo mogoče predstavljati. »Govoriti o Lutru, katoličani in protestanti skupaj, na pobudo nekega organizma Svetega sedeža: zares se z rokami dotikamo sadov delovanja Svetega Duha, ki presega vsako pregrado in konflikte spreminja v priložnosti za rast v skupnosti,« je zatrdil papež. Spomnil je na dokument luteransko-rimskokatoliške komisije, ki je ravno pod naslovom *Od konflikta do skupnosti* nastal v okviru skupnega spominskega slavlja petstote obletnice začetka Lutrove reforme.

Sprejeti pozitivno, oddaljiti se od napak

Sveti oče je izrazil veselje, da je to spominsko slavlje strokovnjakom različnih institucij ponudilo priložnost, da »skupaj pogledajo na tiste dogodke«. Resne poglobitve Lutrovega lika in njegove kritike Cerkve tistega časa ter papeštva po Frančiškovem prepričanju zagotovo prispevajo

k preseganju medsebojnega nezaupanja in rivalstva, ki sta v preteklosti predolgo časa zaznamovala odnose med katoličani in protestanti. »Pozoren in dosleden študij, prost predsodkov in ideoloških polemik, danes omogoča Cerkvam, ki so v dialogu, da razločujejo in sprejemajo, kar je bilo v reformi pozitivnega in upravičenega, ter se oddaljijo od napak, pretiravanj in neuspehov, pri tem pa priznajo grehe, ki so privedli do ločitve.«

Osvobodimo se predsodkov do vere drugega

Kot je nadaljeval, se vsi dobro zavedamo, da preteklosti ni mogoče spremeniti. Pa vendar je danes, po petdesetih letih ekumenskega dialoga med katoličani in protestanti, »mogoče opraviti očiščenje spomina«, kar pa ne pomeni realizacije neizvedljivega popravka tistega, kar se je zgodilo pred petsto leti, marveč »povedati to zgodovino na drugačen način, brez sledi tihega sovraštva zaradi doživetih ran, ki pačijo naš pogled drug na drugega«. »Kot kristjani smo danes vsi poklicani, da se osvobodimo predsodkov do vere, ki jo drugi izpovedujejo z drugačnim naglasom in jezikom, si medsebojno izmenjamo odpuščanje za krivice, ki so jih storili naši očetje, in skupaj prosimo Boga za dar sprave in edinosti,« je še dejal papež Frančišek.

9. Papež Frančišek sprejel v avdienco predsedstvo Svetovne luteranske zveze

Papež Frančišek je na sprejemu predsedstva Svetovne luteranske zveze 7. decembra 2017 dejal, da danes z očiščenim spominom zaupno gledamo v prihodnost, ki ni obremenjena z nasprotji in predsodki iz preteklosti. Izpostavil je, da si zdaj ne moremo več dovoliti, da bi bili nasprotniki ali tekmeci. Zdaj se ne moremo umakniti iz prizadevanja za večje občestvo v ljubezni in veri.

Sveti oče je spomnil na dogodke, ki so ekumensko zaznamovali obhajanje obletnice reformacije. Izpostavil je predvsem 31. oktober 2016, ko je potekala skupna molitev v Lundu, kjer je bila Svetovna luteranska zveza tudi ustanovljena. »Pomembno je bilo, da smo se srečali v molitvi, kajti ne iz človeških načrtov, ampak iz Božje milosti poganja in cveti dar edinosti med verniki. Samo z molitvijo lahko varujemo drugi druge. Molitev očiščuje, krepi, osvetljuje pot, pomaga hoditi dalje. Molitev je

kakor gorivo za naše potovanje proti polni edinosti.« Gospodova ljubezen, iz katere zajemamo med molitvijo, namreč poganja ljubezen, ki nas zbližuje. Od tod izvirajo tudi naša potrpežljivost pri čakanju, naš razlog za spravo, moč za skupno hojo naprej. Izhodišče je molitev, ki je duša ekumenske preнове in hrepenenja po edinosti; dialog pa temelji na molitvi in se nanjo opira.

Ko molimo, lahko vsakokrat vidimo drug drugega s pravilne perspektive, torej z Očetove. Njegov pogled se ljubeče ozira na nas, brez dajanja prednosti ali delanja razlik. V Jezusovem duhu, v katerem molimo, se prepoznavamo kot bratje. Po papeževih besedah je to točka, iz katere je treba izhajati in izhajati vedno znova. Od tod tudi gledamo na preteklo zgodovino in se Bogu zahvaljujemo, da so se ločitve, tudi zelo boleče, zaradi katerih smo bili več stoletij oddaljeni in nasprotni, v zadnjih desetletjih združile v eno skupno pot, ekumensko pot, ki jo je spodbudil Sveti Duh. Vodil nas je, da smo zapustili stare predsodke, na primer o Martinu Lutru in o situaciji Katoliške cerkve v tistem obdobju. K temu je prispeval tudi dialog med Svetovno luteransko zvezo in Papeškim svetom za pospeševanje edinosti med kristjani, ki se je začel leta 1967. Tega dialoga se danes, po petdesetih letih, s hvaležnostjo spominjamo, pri čemer je papež spomnil na dokumente, kot sta *Skupna izjava glede nauka o opravičenju* in zadnji dokument z naslovom *Od konflikta do skupnosti*.

Z očiščenim spominom lahko danes zaupno gledamo v prihodnost, ki ni obremenjena z nasprotji in predsodki iz preteklosti; v prihodnost, ki je odvisna samo od naše vzajemne ljubezni; prihodnost, v kateri smo poklicani razločevati darove, ki prihajajo iz različnih veroizpovednih izročil, in jih sprejeti kot skupno dediščino. Pred nasprotji, razlikami in ranami preteklosti imamo namreč sedanjo stvarnost, ki je po krstu skupna, utemeljena in trajna. Po krstu smo postali Božji otroci in bratje med seboj. »Zato si ne bomo mogli nikoli več dovoliti, da bi bili nasprotniki ali tekmeči. Če se preteklost ne da spremeniti, prihodnost od nas to zahteva. Zdaj se ne moremo umakniti iz iskanja in pospeševanja večjega občestva v ljubezni in veri.«

Prav tako smo poklicani k čuječnosti pred skušnjavo, da bi se na poti ustavili. »Ko smo tako v duhovnem kot cerkvenem življenju pri miru, se vračamo nazaj. Biti zadovoljni, ustaviti se zaradi strahu, lenobe, utrujenosti ali prepričanja, medtem ko z brati hodimo proti Gospodu, je,

kakor da bi zavrnilo njegovo povabilo. Da bi skupaj napredovali proti njemu, niso dovolj lepe ideje, ampak je treba narediti konkretne korake in iztegniti roko.« To predvsem pomeni delati v ljubezni, gledati uboge, najmanjše brate v Gospodu, ki so na poti naši najdragocenejši smerokazi. Papež je izpostavil, da se je pomembno dotakniti njihovih ran z ozdravljajočo močjo Jezusove navzočnosti in balzamom našega služenja.

»S tem preprostim, vzornim in radikalnim stilom smo še posebej danes poklicani oznanjati evangelij, ki je prioriteta našega krščanskega obstoja v svetu. Spravljena edinost med kristjani je nepogrešljiv del tega označila.« Kako naj se namreč oznanja evangelij sprave, ne da bi si obenem prizadevali delati za spravo med kristjani? Na poti nas bodrijo zgledi tistih, ki so odšli v Jezusovem imenu in so že v polnosti spravljene v velikonočni zmagi. V naših dneh jih je še veliko, ki trpijo zaradi pričevanja o Jezusu. »Njihovo krotko in mirno junaštvo je za nas neodložljiv klic k vedno bolj resničnemu bratstvu,« je še dejal papež.

10. Kardinal Koch o skupnem obhajanju petstoletnice reformacije

Papež Frančišek je 31. oktobra 2017 v luteranski katedrali v Lundu skupaj s škofom Younanom in pastirjem Jungejem, predsednikom in generalnim tajnikom Svetovne luteranske zveze, v okviru skupnega katoliško-luteranskega obhajanja vodil ekumensko molitev. Ta dogodek je bil razumljen kot obetajoče ekumensko znamenje. Vendar pa je naletel tudi na kritike in nasprotovanja. Katoliška stran se je bala morebitnega protestantskega odklona katolištva, protestantska pa izdaje reformacije. To je povod, kot zapiše kardinal Koch, zakaj se je dobro ustaviti ob vzrokih, ki so v temelju skupnega obhajanja.

Letošnja obletnica začetka reformacije je prva v dobi ekumenizma

Prvi vzrok je dejstvo, da je letošnja obletnica začetka reformacije prva v dobi ekumenizma. Zato ne more biti obhajana na isti način kot v preteklih stoletjih, ko so prevladali sektaški in polemični toni. Na katoliški strani so ti zaostriili zavračanje Lutra. Med ekumenskim gibanjem pa je dozorelo spoznanje, da reformacija ne zadeva le protestantov, ampak tudi katoličane. Obletnica za obe strani tako predstavlja povabilo k di-

alogu o tem, kaj se lahko katoličani naučijo iz reformacije in kaj lahko protestanti vzamejo iz Katoliške cerkve kot obogatitev za lastno vero.

Martin Luter si je želel prenove celotnega krščanstva v duhu evangelija

Namen Lutrovih tez o odpustkih ni bil ločitev Cerkev, ampak predvsem spodbuda učene razprave. Prav tako se teze ne smejo razumeti kot revolucionarni dokument. Odsevale so zaskrbljenost katoličanov in napisane so bile v skladu s trditvami katoliške teologije tistega časa. Obhajanje reformacije leta 2017 se zatorej spominja časa, ko še ni bilo razkola med Martinom Lutrom in Katoliško cerkvijo. Luter ni hotel ustanoviti nove Cerkev, želel si je prenove celotnega krščanstva v duhu evangelija. Šlo je za gibanje prenove znotraj Cerkev, in poznejše rojstvo Protestantske cerkve je bilo predvsem rezultat političnih odločitev. Resničen uspeh reformacije, poudarja kardinal Koch, se bo uresničil, šele ko bodo preseženi razkoli med kristjani, podedovani iz preteklosti, in ko bo v duhu evangelija obnovljena ena in edina Cerkev. S tega vidika je bistven prispevek II. vatikanskega koncila, ki je neločljivo povezal ekumensko prizadevanje in prenovo Katoliške cerkve.

Hvaležnost, priznanje lastnih krivd in kesanje ter upanje

Obhajanje petstoletnice reformacije leta 2017 je treba razumeti kot povabilo k vrnitvi k izvirni zaskrbljenosti Martina Lutra. Vprašati se je treba, kaj ta danes pomeni za katoličane in protestante ter za ekumenizem na splošno. Samo če se bo obhajanje odvijalo v tem duhu in skupaj, se lahko od njega pričakujejo nove in pogumne spodbude za ekumensko zблиževanje. Obetaven ekumenski preobrat lahko omogoči le obhajanje, zaznamovano s tremi ključnimi elementi. To so hvaležnost, priznanje lastnih krivd in kesanje ter upanje. O teh govori tudi dokument o dialogu z naslovom *Od konflikta do skupnosti*, ki je rezultat dela luteransko-katoliške komisije za edinost.

Hvaležnost za dialog

Prvi ključni element je hvaležnost. Leta 2017 se ne spominjamo zgolj petstoletnice reformacije, ampak tudi petdesetletnice intenzivnega dialoga med katoličani in luterani. S pomočjo slednjega je bilo mogoče odkriti stvari, ki so nam skupne. Kardinal Koch posebej izpostavlja

Skupno izjavo glede nauka o opravičenju, ki je bila podpisana 31. oktobra 1999. Ta namreč predstavlja zavest, da razkol v zahodnem krščanstvu, ki je sledil reformaciji, ni mogel razkrojiti skupnih korenin krščanske vere.

Priznanje lastnih krivd in kesanje

Drugi ključni element je priznanje lastnih krivd in kesanje. Reformacija mora biti razumljena kot prenovitveni proces znotraj Cerkve, ki bi v središče postavil Božjo Besedo in se osredotočil na Jezusa Kristusa kot živo Besedo. A v času svojega začetka reformacija ni pripeljala do preнове, temveč do razkola Cerkve. Sledile so celo verske vojne. Glede na to tragično zgodovino imajo katoličani in protestanti tehtne razloge, da objokujejo in se kesajo zaradi nesporazumov, zanemarjanja svojih dolžnosti ter povzročenih ran. Javno dejanje kesanja mora zato biti sestavni del pristnega obhajanja obletnice. Pospremljeno pa mora biti še s tistim očiščenjem zgodovinskega spomina, h kateremu je pozval papež Frančišek: »Ne moremo izbrisati, kar je bilo, a ne želimo dovoliti, da bi breme preteklih krivd še naprej omadeževalo naše odnose. Božje usmiljenje bo prenovilo naše odnose.« Smernici ekumenske poti v prihodnosti sta usmiljenje in sprava.

Upanje – nov začetek na poti ekumenskega prizadevanja

Tretji ključni element pa je upanje. Seveda ni realno pričakovati, da bi skupno obhajanje petstoletnice reformacije pripeljalo do zaželenene edinstnosti. Vseeno pa bo pomenljiv rezultat, že če bo omogočilo nadaljnje korake. Leto 2017 ne sme zaznamovati konca, temveč nov začetek na poti ekumenskega prizadevanja, ki teži k polnemu cerkvenemu občestvu.

Sklep

Besede papeža Frančiška nam sporočajo, da se je vrh Katoliške cerkve ob petstoletnici reformacije odzval na številne načine in obhajal spomin na ta cerkveni dogodek. Storjeni so bili tudi številni koraki k medsebojnemu boljšemu spoznavanju in s tem tudi k medsebojnemu spoštovanju. Obe cerkvi, Katoliška in Evangeličanko-luteranska, hodita pot z vstalim in poveličanim Kristusom. Samo želeti je, da bili čim bolj zvesti

svojemu učitelju Jezusu Kristusu – vsaka pač na sebi lasten način – kajti kolikor bližji bosta Kristusu, toliko bližji bosta tudi druga drugi.

Zbral Vinko Avguštin Škafar